

Η άγνωστη ιστορία της ελληνικής διάσωσης

ΤΟΥ **ΧΑΡΗ ΣΑΒΒΙΔΗ**
hsav@pegasus.gr

Στις 26 Σεπτεμβρίου η αμερικανική εφημερίδα Wall Street Journal δημοσίευσε ένα άρθρο με εξαιρετικό ενδιαφέρον για το διεθνές και ιδιαίτερα το ελληνικό κοινό. Οι δημοσιογράφοι Marcus Walker, Charles Forelle και Brian Blackstone, μετά από δεκάδες συνεντεύξεις με Ευρωπαίους αξιωματούχους, παρουσίασαν το χρονικό της ελληνι-

κής διάσωσης και της δημιουργίας του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Στήριξης. Στο άρθρο αποκαλύπτονται με γλαφυρό τρόπο πολλές άγνωστες πτυχές και απαντώνται σημαντικά ερωτήματα. Η πραγματική κατάσταση στην Ελλάδα ήταν γνωστή στα μέλη της Ε.Ε. από τις αρχές του καλοκαιριού 2009. Αξιοποιώντας το έργο της «ομάδας που δεν υπάρχει», οργανώθηκε επιχείρηση διάσωσης, με την καγκελάριο Μέρκελ να καταφέρνει να επιβάλλει βασικές

γερμανικές θέσεις, όπως η εμπλοκή του ΔΝΤ και η μη εμπλοκή κοινοτικών οργάνων. Από την αφήγηση προκύπτει ότι οι διαπραγματεύσεις βρέθηκαν πολλές φορές σε αδιέξοδο και ότι η σωτηρία του ευρώ έγινε και από τύχη. Το περιεχόμενο του χρονικού δεν διαψεύστηκε από κάποιο εμπλεκόμενο και μέρος του αναδημοσιεύτηκε στους Financial Times. Την δουλειά των Αμερικανών συναδέλφων παρουσιάζει σήμερα η «Η».

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑ ΧΕΙΡΟΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΩΝ ΤΗΣ WALL STREET JOURNAL

Το ευρωπαϊκό παρασκήνιο μέχρι τον Μηχανισμό Διάσωσης

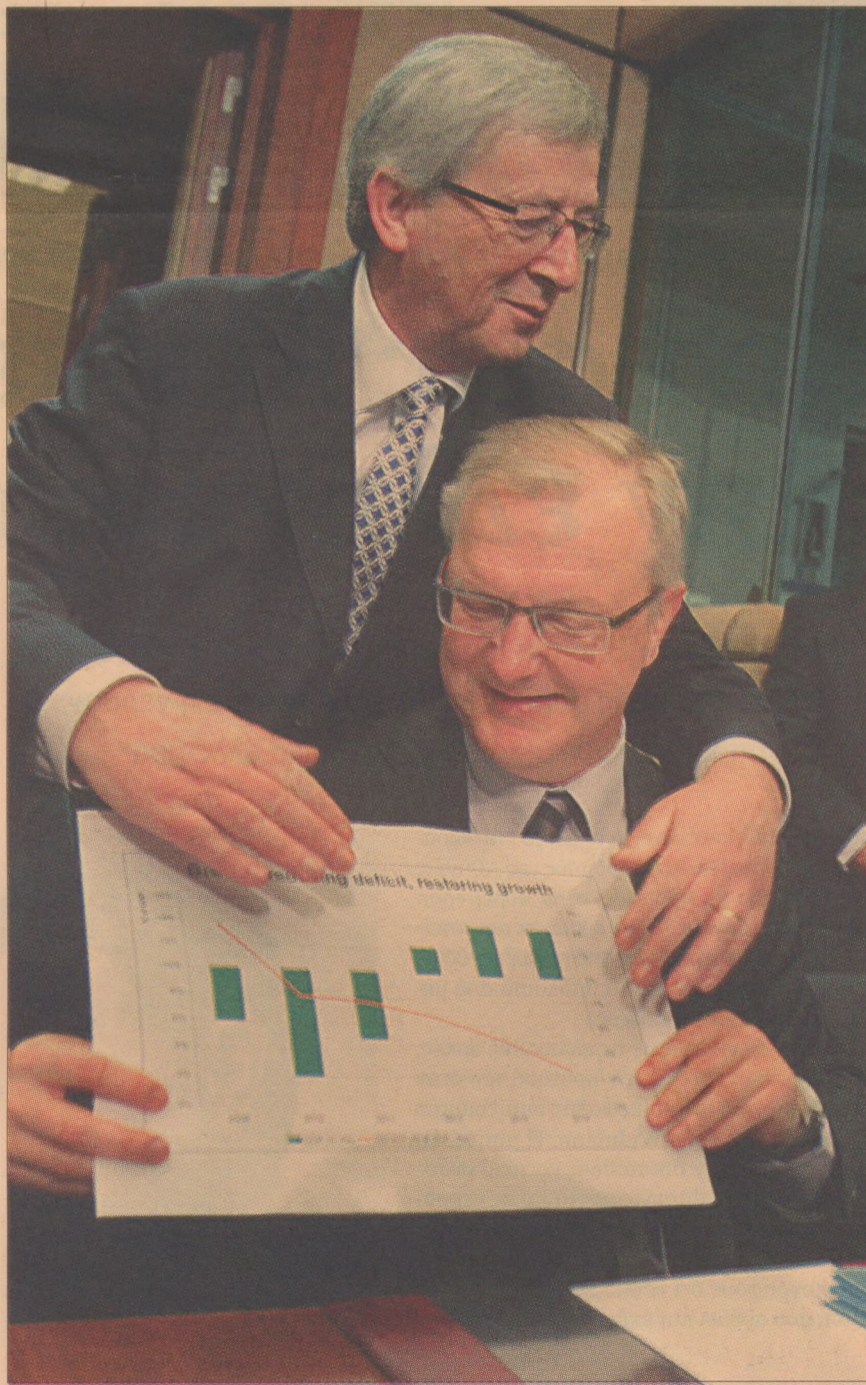
Η ιστορία μας ξεκινά λίγες εβδομάδες μετά την κατάρρευση της Lehman Brothers, το φθινόπωρο του 2008. Ήταν η εποχή που το παγκόσμιο τραπεζικό σύστημα βρισκόταν στο χείλος της αβύσσου και η κρίση παράσερνε στη δίνη της την μία τράπεζα μετά την άλλη - τη μία χώρα μετά την άλλη. Στις 10 Οκτωβρίου το συγγκικό φιορίνι «βουτά» 10% και πριν τα τέλη του μήνα η χώρα προσηύγει στο ΔΝΤ.

Κάτι τέτοιο συνέβαινε πρώτη φορά σε μέλος της Ε.Ε. Οι Βρυξέλλες αξιοποιούν έναν από τους μηχανισμούς βοήθειας που προβλέπουν οι Συνθήκες, συμμετέχοντας στο «πακέτο» διάσωσης 20 δισ. δολ. Το άρθρο 125 της Συνθήκης της Λισσαβόνας ήταν, όμως, ξεκάθαρο: Το ίδιο δεν θα μπορούσε να συμβεί με μέλος της Ευρωζώνης.

ΜΑΡΤΙΟΣ 2009

Επί σειρά μηνών προήδρευε της Οικονομικής και Χρηματοοικονομικής Επιτροπής (Economic and Financial Committee) -του τεχνοκρατικού οργάνου που κάνει όλη τη «βρόμικη» προπαρασκευαστική δουλειά για το EcoFin. Τώρα, ο Xavier Musa έπρεπε να περιοριστεί στα υπόλοιπα καθήκοντα ενός αναπληρωτή γενικού γραμματέα του προέδρου Σαρκοζί.

Προηγουμένως, είχε μια τελευταία αποστολή -να ενημερώσει τον διάδοχό του, γενικό διευθυντή του αυστριακού υπουργείου Οικονομικών, Thomas Wieser. Αφού ολοκλήρωσε τα θέματα στην ατζέντα, ο Γάλλος διπλωμάτης προσέθεσε: «Παραμπύλι, υπάρχει και μια ομάδα που δεν υπάρχει!» Ήταν μια από τις σπάνιες φορές που η συνήθως «ξύλινη» γραφειοκρατική γλώσσα είχε γεννήσει έναν ελκυστικό τίτλο. Η «ομάδα που δεν υπάρχει» όχι μόνο υπήρχε από τον Νοέμβριο αλλά και συνεδρίαζε τακτικότητας, υπό ακριβώς αυτό το όνομα. Αποστολή της ήταν να καταστρώσει ένα σχέδιο έκτακτης ανάγκης, για την περίπτωση που κάποιο μέλος της Ευρωζώνης βρεθεί στη δυσάρεστη θέση της Ουγγαρίας.

Η ύπαρξή της ήταν προφανώς άτυπη και άκρως μυστική, γι' αυτό συμμετείχαν κορυφαίοι τεχνοκράτες από τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το γραφείο του προέδρου του Eurogroup, Jean-Claude Juncker.

Οι συζητήσεις γίνονταν στις 6:00 το πρωί (γύρω από μια κανάτα ζεστό καφέ) ή αργά το βράδυ (πάνω από τον δίσκο με τα σάντουιτς που είχαν απομείνει) και δεν κοινοποιούνταν ούτε στα υπόλοιπα μέλη των εμπλεκόμενων κυβερνήσεων. Γρήγορα προέκυψε μια κεντρική διαφωνία: Η Γερμανία επιθυμούσε κατά γράμμα εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων και διαφωνούσε να συντονίσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή την όποια επιχείρηση διάσωσης.

Η Γαλλία, αντίθετα, ήθελε «χαλαρή» ερμηνεία των κανόνων και ενεργή εμπλοκή των κοινοτικών οργάνων.

ΙΟΥΛΙΟΣ 2009

Το έργο της ομάδας έπαψε να έχει ακαδημαϊκό ενδιαφέρον στις αρχές του καλοκαιριού, όταν ο τότε επίτροπος Οικονομικών, Χοακίν Αλμούνια, κυκλοφόρησε ένα εμπιστευτικό έγγραφο, όπου εξέφραζε τις σοβαρές αμφιβολίες του για τα δημοσιονομικά μεγέθη που παρουσίαζε η κυβέρνηση Καραμανλή. Εκτιμούσε, μάλιστα, ότι το πραγματικό επίπεδο του ελλείμματος στον προϋπολογισμό ξεπερνούσε το 10% του ΑΕΠ. Από τότε οι Ευρωπαίοι αξιωματούχοι γνώριζαν αλλά σιωπούσαν, μη θέλοντας να εκθέσουν μια κυβέρνηση που κόπαζε να διατηρηθεί στην εξουσία.

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ 2009

Οι εξελίξεις των επόμενων μηνών επιβεβαίωσαν ότι η κυβέρνηση στην Αθήνα ήταν... ετοιμόρροπη. Αμέσως μετά τις εκλογές του Οκτωβρίου στην Ελλάδα, το πραγματικό μέγεθος του δημοσιονομικού ελλείμματος αποκαλύφθηκε, εκτοξεύοντας το κόστος δανεισμού. Πλέον ήταν σαφές ότι η Ελλάδα αντιμετώπιζε σοβαρό δημοσιονομικό πρόβλημα. Η νεοεκλεγείσα κυβέρνηση Παπανδρέου γνώριζε ότι θα χρειαστεί τη στήριξη των Ευρωπαίων αλλά και ότι θα συναντήσει την δυσπιστία τους. Για τον λόγο αυτό, ο πρωθυπουργός αναγκάστηκε να παραδεχθεί στο δείπνο της Συνόδου Κορυφής (10/12) ότι «η χώρα μου είναι μια διεφθαρμένη χώρα, από το «Α» ως το «Ω»».

Αποστολή της ομάδας που «δεν υπήρχε» ήταν να καταστρώσει ένα σχέδιο έκτακτης ανάγκης, για την περίπτωση που κάποιο μέλος της Ευρωζώνης βρεθεί στη δυσάρεστη θέση της Ουγγαρίας.

Η άγνωστη ιστορία της ελληνικής διάσωσης

10-11/2/2010 Συμβιβασμός σε 8 λέξεις

Την εμπιστοσύνη των αγορών, όμως, δεν κατάφερε να την κερδίσει σε εκείνη τη φάση ο Έλληνας πρωθυπουργός. Το κόστος δανεισμού για την Ελλάδα συνέχισε να αυξάνεται και στις αρχές του 2010 έφθασε σε απαγορευτικά επίπεδα. Ουσιαστικά οι διεθνείς αγορές για την Ελλάδα είχαν πλέον κλείσει, δίνοντας ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην Σύνοδο Κορυφής, που από καιρό είχε προγραμματιστεί για τις 11 Φεβρουαρίου. Επισήμως η Σύνοδος θα εξέταζε τους μακροχρόνιους οικονομικούς στόχους της Ε.Ε. και η Ελλάδα «δε βρίσκεται στην ατζέντα». Στην πραγματικότητα, όμως, είχε ήδη ζητηθεί από την «ομάδα που δεν υπάρχει» να παρουσιάσει ένα σχέδιο αντίδρασης στους εκπαιστωμένους όλων των κρατών. Όλων εκτός από την Ελλάδα!

Το βράδυ της Τετάρτης, 10 Φεβρουαρίου, ο πρόεδρος Juncker συγκάλεσε έκτακτα τηλεδιάσκεψη των υπουργών Οικονομικών της Ευρωζώνης. Τους ενημέρωσε για την κατάσταση και συμφώνησαν η Σύνοδος να εκδώσει ανακοινωθέν στήριξης προς την Ελλάδα. Μόλις το έμαθε η καγκελάρια Μέρκελ εξεργάγη.

Αρχισε να τηλεφωνεί στους Ευρωπαίους ηγέτες και λίγο μετά τα μεσάνυχτα επικοινωνήσε με τον πρόεδρο Σαρκοζί. Ξεκαθάρισε ότι θα έθετε βέτο σε οποιαδήποτε βοήθεια προς την Ελλάδα, αν δεν λαμβάνονταν άμεσα δραστηρικά μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης. «Τώρα είναι η στιγμή για την Ευρώπη να βοηθήσει», της απάντησε ο Σαρκοζί. «Οι αγορές θα πιστέψουν ότι δε δίνουμε λύση στο πρόβλημα», επέμεινε η Μέρκελ.

Καθώς έμεναν λίγες ώρες για να ανατείλει ο ήλιος πάνω από την Βιβλιοθήκη Solvay, όπου θα φιλοξενούταν η Σύνοδος Κορυφής, ο πρόεδρος της Ε.Ε., Herman Van Rompuy, αναγκάστηκε να αναβάλει τις εργασίες, επικαλούμενος κακοκαιρία. Οι Ευρωπαίοι ηγέτες έφτασαν, βέβαια, κανονικά στη βελγική πρωτεύουσα, το άλλο πρωί. Προσπαθούσαν να ζεσταθούν σε μία από τις αίθουσες της Βιβλιοθήκης, την ώρα που στο κτήριο της Επιτροπής ο πρόεδρος Van Rompuy προσέφερε το γραφείο του στην καγκελάρια Μέρκελ, τον πρόεδρο Σαρκοζί και τον πρόεδρο της ΕΚΤ, Ζαν Κλοντ Τρισέ, για να υπάρξει έστω και στο «και πέντε» συμβιβασμός. Ο Γάλλος πρόεδρος πρότεινε στην καγκελάρια να υπάρξει μια ξεκάθαρη δημόσια δήλωση ότι η Ευρώπη στήριζει την Ελλάδα. «Αφήστε τη Γερμανία έξω», απάντησε η καγκελάρια Μέρκελ και η συνάντηση θα είχε άδοχο τέλος αν δεν μεσολαβούσε ο πρόεδρος Van Rompuy. Ο συμβιβασμός βρέθηκε σε μία πρόταση οκτώ λέξεων: «Η ελληνική κυβέρνηση δε ζητάει οποιαδήποτε οικονομική στήριξη». Αναφορά στην Ελλάδα υπήρχε, αλλά όχι και σε βοήθεια.

Bank, Josef Ackermann, βγήκε από μια θωρακισμένη Mercedes στους δρόμους της Αθήνας. Είχε έρθει για να προτείνει στην κυβέρνηση Παπανδρέου δάνεια 30 δισ. ευρώ, εκ των οποίων τα μισά θα προέρχονταν από τις κυβερνήσεις Γαλλίας - Γερμανίας και τα υπόλοιπα από μεγάλες ευρωπαϊκές τράπεζες.

Αφού είχε επαφή με τις ελληνικές αρχές, ο κ. Ackerman έστειλε την πρόταση που στην καγκελάρια, διά του επικεφαλής οικονομικού συμβούλου της, Jens Widmann. Η απάντηση ήταν σαφής: «Δεν δικαιούσαι να πεις στους Έλληνες ότι πρόκειται για πρόταση της γερμανικής κυβέρνησης». Ο κ. Ackerman επέστρεψε άπρακτος στη Γερμανία, υποστηρίζοντας στους δημοσιογράφους ότι «πισκοφόρτικα την πλην επειδή μου αρέσει και έχει υπέροχο καιρό».

24-25/3/2010 «Δεν θα φανώ στρίγγλα»

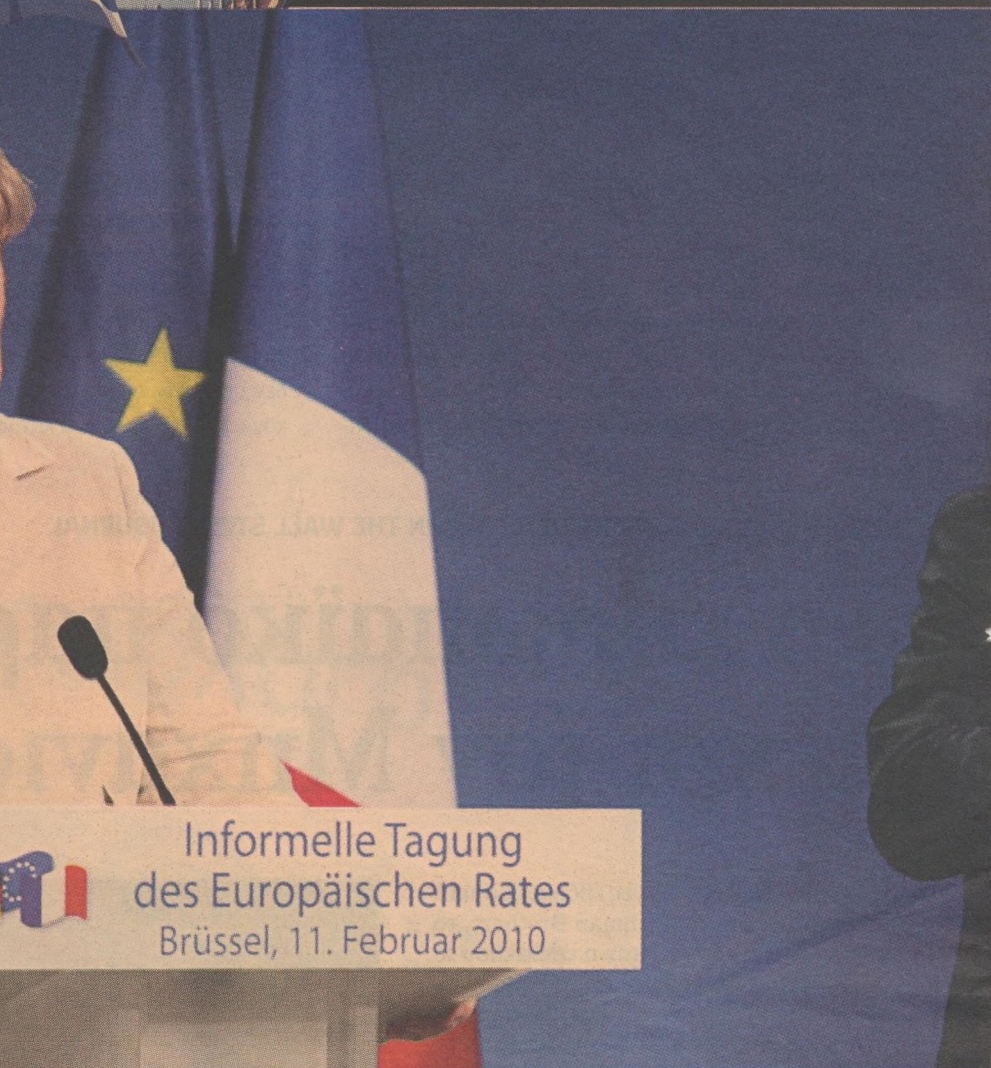
Την παραμονή της 25ης Μαρτίου, η καγκελάρια Μέρκελ περίμενε τον πρόεδρο Σαρκοζί σε μία από τις δεκάδες αίθουσες συνεδριάσεων του κτηρίου της Επιτροπής. Από την φορά που ένωσε ότι ο Γάλλος πρόεδρος προπαθούσε να την «παγιδεύσει», εμφανίζοντας

ΑΠΟ ΤΟ «Η ΕΛΛΑΔΑ ΔΕΝ ΖΗΤΗΣΕ ΒΟΗΘΕΙΑ» ΣΤΟ «ΑΛΛΗΛΟΥΙΑ» ΤΗΣ ΚΡΙΣΤΙΝ ΛΑΓΚΑΡΝΤ

Κινήσεις Μέρκελ-Σαρκοζί στην ελληνική σκακιέρα

► Οι εκρήξεις της Μέρκελ, οι χειρισμοί Σαρκοζί και ο τελικός συμβιβασμός. Πώς πέρασε η γερμανική γραμμή για αυστηρό δημοσιονομικό έλλειμμα

Την επόμενη εβδομάδα, ακολούθησε μαρθαίνιος επαφών, με τους πάντες να προσπαθούν να πείσουν την καγκελάρια Μέρκελ. Στις 27 Φεβρουαρίου ο επικεφαλής της Deutsche

Ντομνίκ Στρος Καν, μαζί με τον πρόεδρο Τρισέ και τον επίτροπο Ρεν, συμφωνούσαν τις τελευταίες λεπτομέρειες.

6/5/2010 Στο κελάρι του οινοποιείου

Την συνεδρίαση της Διοίκησης για τον Μάιο η ΕΚΤ είχε αποφασίσει να την συγκαλέσει στη Λισαβόνα. Η διάσωση της Ελλάδας δεν είχε επιτύχει να πρημίσει τις αγορές και οι αποδοσίες στα ελληνικά ομόλογα είχαν ξεπεράσει το 10%. Έντρομοι οι επενδυτές εγκατέλειπαν, επίσης, τα ομόλογα Πορτογαλίας, Ιρλανδίας και Ισπανίας. Στη συνέντευξη Τύπου εκείνης της ημέρας ο πρόεδρος Τρισέ ρωπήθηκε αν η ΕΚΤ θα αγοράσει κρατικά ομόλογα. Η απάντηση ήταν σαφής: «Δεν συζητήσαμε το θέμα». Έλεγε αλήθεια - το θέμα συζητήθηκε λίγες ώρες αργότερα.

Στο δείπνο των κεντρικών τραπεζιτών, στο Αυτοκρατορικό Δωμάτιο του Palacio da Bealaoia, ήταν όλοι θυρωβημένοι, έχοντας ενημερωθεί μέσω BlackBerries για τις δραματικές εξελίξεις στη Wall Street.

22/4/2010 «Κάτι πρέπει να γίνει»

Εκείνο το ανοιχτάκι δελτινί, οι υπουργοί Οικονομικών και οι κεντρικοί τραπεζίτες των G-7 δειπνούσαν στην καναδική προεβία της Ουάσιγκτον. Ο Αμερικανός υπουργός, Timothy Geithner, αγωνιούσε για τα προβλήματα των Ευρωπαίων: «Γιατί δεν κάνετε κάτι, γνωρίζετε ότι πρέπει!». Εκ των συνδαυτιμώνων, ο νέος πρόεδρος Οικονομικών, Ολι Ρεν, θυμάται ότι κυριαρχούσαν «έντονος ανσυχίας για τον κίνδυνο παγκόσμιας μετάδοσης της δημοσιονομικής κρίσης». Το δείπνο κατέληξε με την συμφωνία ότι «κάτι πρέπει να γίνει, άμεσα και συλλογικά». Τη μεθεπόμενη, στις 7 το πρωί, ο Έλληνας υπουργός, Γιώργος Παπακωνσταντίνου, στο γραφείο του επικεφαλής του ΔΝΤ,

►► Timothy Geithner, αμερικανός υπουργός

7/5/2010 «Σταματήστε να διστάζετε»

Την επόμενη ημέρα, το γεύμα της έκτακτης Συνόδου Κορυφής περιλάμβανε νοστιμότητα σπαράγγια με καλκάνι, αλλά η όρεξη είχε... κοπέι στους επικεφαλής των 16 κυβερνήσεων της Ευρωζώνης. Κρατώντας ένα διάγραμμα, ο πρόεδρος Τρισέ τους εξηγούσε ότι το κόστος δανεισμού για τα κράτη της ευρω-περιφέρειας ακολουθεί την πορεία που είχαν ήδη χαράξει τα ελληνικά ομόλογα.

8/5/2010 Γερμανικός αιφνιδιασμός

Νωρίς το πρωί του Σαββάτου ο επίτροπος Ρεν κάλεσε τους υπουργούς Οικονομικών σε μια μαραθώνια συνεδρίαση, με στόχο να υπάρξει συμφωνία μέχρι το μεσημέρι της Κυριακής. Το απόγευμα, η καγκελάρια Μέρκελ τηλεφώνησε στον πρόεδρο Σαρκοζί και τον αιφνίδισε με μία γερμανική πρόταση: Το Ταμείο θα είναι επαρκώς εύρωστο (500 δισ. ευρώ) ώστε να εντυπωσιάσει τις αγορές, θα χρηματοδοτηθεί από τα κράτη-μέλη, δεν θα εκδοθούν ευρωομόλογα και θα συμμετέχει το ΔΝΤ.

9/5/2010 «Αλληλουία!»

Το μεσημέρι της Κυριακής υπογράφηκε ένα προσέκδο της συμφωνίας. Η καγκελάρια Μέρκελ δεν μπορούσε να πιστέψει στα μάτια της. Προβλεπόμενα η χρηματοδότηση του Μηχανισμού από την Επιτροπή, δεν υπήρχε πρόβλεψη για την περίοδο λειτουργίας ούτε κάποια αναφορά στο ΔΝΤ. Το μεγαλύτερο, δε, πρόβλημα ήταν ότι η Γερμανία δεν μπορούσε να είναι παρούσα στις διαβουλεύσεις!

Στις 8:30 το βράδυ έφτασε επιτέλους στις Βρυξέλλες ο Γερμανός υπουργός Εσωτερικών, μεταφέροντας την τελική πρόταση του Βερολίνου. Όχι μόνο θα άλλαζαν όλα τα σημεία με τα οποία διαφωνούσαν οι Γερμανοί, αλλά και θα συμφωνούσαν τα μέλη της Ευρωζώνης σε αυστηρότερο δημοσιονομικό πλαίσιο.

7/5/2010 «Σταματήστε να διστάζετε»

Την επόμενη ημέρα, το γεύμα της έκτακτης Συνόδου Κορυφής περιλάμβανε νοστιμότητα σπαράγγια με καλκάνι, αλλά η όρεξη είχε... κοπέι στους επικεφαλής των 16 κυβερνήσεων της Ευρωζώνης. Κρατώντας ένα διάγραμμα, ο πρόεδρος Τρισέ τους εξηγούσε ότι το κόστος δανεισμού για τα κράτη της ευρω-περιφέρειας ακολουθεί την πορεία που είχαν ήδη χαράξει τα ελληνικά ομόλογα.

Ο πρόεδρος της ΕΚΤ κατηγορήσε τις κυβερνήσεις ότι δεν άκουσαν τις προειδοποιήσεις για τη δημοσιονομική κατάσταση. Ο Γάλλος πρόεδρος απάντησε ότι η κεντρική τράπεζα οφείλει να ακολουθήσει το παράδειγμα της αμερικανικής και της αγγλικής, αγοράζοντας ομόλογα. «Σταματήστε να διστάζετε» φώναξε ο πρόεδρος Σαρκοζί και αμέσως τον υποστήριξαν οι «νότιοι» Μπερλουσκόνι και Σόκραςτες. Ήταν το μεγαλύτερο λάθος που μπορούσαν να κάνουν!

Ο πρόεδρος Τρισέ ένιωσε ότι θίγεται η ανεξαρτησία της ΕΚΤ και, χάνοντας το συννημένο ήρεμο ύφος του, φώναξε «δεν δέχομαι εντολές». Η καγκελάρια Μέρκελ παρενέβη, τονίζοντας ότι σε καμία περίπτωση δεν θα επιτρέψει η Γερμανία να παραβιαστεί η ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας. Οι πρωθυπουργοί Ολλανδίας και Φινλανδίας έσπευσαν να συνταχθούν. Η ώρα ήταν περασμένη όταν ο πρόεδρος Van Rompuy προσέφερε και πάλι τον συμβιβασμό: Θα ανακινωνόταν η δημιουργία ενός ευρωπαϊκού «ταμείου σταθεροποίησης», τη λειτουργία του οποίου θα καθόριζαν στη διάρκεια του Σαββατοκύριακου οι υπουργοί Οικονομικών.

►► H Christine Lagarde με τον Wolfgang Schauble

►► Van Rompuy, πρόεδρος της Ε.Ε.

Αμέσως μόλις έφτασε στις Βρυξέλλες ο Γερμανός υπουργός Οικονομικών, Wolfgang Schauble, υπέστη αλλεργικό σοκ και μεταφέρθηκε σε νοσοκομείο. Μία ώρα μετά την παρουσίαση του προσέκδου, κατέφτασε στη συνεδρίαση ο Jorg Asmussen -ένας υπηλόβαθμος αξιωματικός που όμως δεν είχε την αρμοδιότητα να υπογράψει για 500 δισ. ευρώ. Καθώς η Christine Lagarde παραδεχόταν ότι «δεν μπορούμε να συνεχίσουμε χωρίς τη Γερμανία», στην αίθουσα σκορπούσε ο πανικός.

Ο χρόνος κυλούσε αντίστροφα για το άνοιγμα των αγορών τη Δευτέρα. Στο Βερολίνο, η καγκελάρια Μέρκελ αναζητούσε κάποιον έμπιστο. Έστειλε τον γερμανικό στρατό να τον βρει στα βουνά πάνω από τη Δρέσδη, όπου ο υπουργός Εσωτερικών, Thomas de Maiziere, έκανε ορειβασία. Στη διάρκεια της μεταφοράς προς τις Βρυξέλλες, η γερμανική πλευρά έσπευσε να διαμνησθεί ότι δεν δέχεται το προσέκδο. Για να μεταποστειλει η κ. Μέρκελ επιστρατεύτηκε μέχρι και ο πρόεδρος Ομπάμα, αλλά χωρίς αποτέλεσμα. Την ίδια στιγμή οι υπουργοί Οικονομικών της G-7 είχαν καλέσει έκτακτα τηλεδιάσκεψη. Η υπουργός Lagarde θυμάται να συμμετέχει με το ένα ακουστικό σε αυτή τη σύσκεψη και με το άλλο στη σύσκεψη των «27». Κάποια στιγμή ζητήθηκε από τον κ. Asmussen να επιτρέψει στις Βρυξέλλες να προκορήσουν. «Δεν σας αφήνουμε γιατί δεν σας εμπιστευόμαστε», ήταν η απάντηση του Γερμανού.

Στις 8:30 το βράδυ έφτασε επιτέλους στις Βρυξέλλες ο Γερμανός υπουργός Εσωτερικών, μεταφέροντας την τελική πρόταση του Βερολίνου. Όχι μόνο θα άλλαζαν όλα τα σημεία με τα οποία διαφωνούσαν οι Γερμανοί, αλλά και θα συμφωνούσαν τα μέλη της Ευρωζώνης σε αυστηρότερο δημοσιονομικό πλαίσιο. Οι διαπραγματεύσεις συνεχίστηκαν μέχρι τα μεσάνυχτα. Ακόμα και το catering αποσύρθηκε. Η μπαταρία σε BlackBerries και κινητά τελείωσαν. Ο πρόεδρος Juncker άναβε το ένα τσιγάρο μετά το άλλο. Καθώς το άνοιγμα της αγοράς στην Αυστραλία ήταν θέμα λεπτών, η Christine Lagarde αναγκάστηκε να ζητήσει δίωρη παράταση λέγοντας: «Δεν έχω κάτι με τους Αυστραλούς αλλά δεν είναι τίποσ σημαντικό».

Τελικά τον συμβιβασμό πρότεινε ο Maarten Verwey, ανώτατο στέλεχος του ολλανδικού υπουργείου Οικονομικών. Ο Μηχανισμός Στήριξης θα χρηματοδοτούταν από ένα ειδικό ενδεδυτικό εργαλείο (SPV), που θα δανειζόταν 440 δισ. ευρώ με εγγυήσεις των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων και δεν θα υπαγόταν στον έλεγχο της Επιτροπής. Λίγα μόλις λεπτά πριν αρχίσουν οι συναλλαγές στο Τόκιο, ο Z. K. Τρισέ είχε το σήμα που περίμενε για να ανακοινώσει ότι η ΕΚΤ αγοράζει ομόλογα. Και η κ. Lagarde μπορούσε να φωνάζει «αλληλουία!»

- Ηλεκτρονικό δίκτυο στη φοροδιαφυγή και εισφοροδιαφυγή απλώνει το υπουργείο Οικονομικών.
- Όλες οι συναλλαγές αγαθών και υπηρεσιών, καθώς και η καταβολή μισθών μέσω τραπεζών για αυτόματη παρακράτηση ΦΠΑ, εισφορών και φόρου μισθωτών υπηρεσιών, ώστε να αποδίδονται άμεσα στο κράτος.

ΑΣΠΙΔΑ ΣΕ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ

«Εξυπνη κάρτα» για άμεση είσπραξη ΦΠΑ

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΑΝΤΥΠΑ

Ηλεκτρονικό μπλόκο στη μη απόδοση ΦΠΑ αλλά και στην εισφοροδιαφυγή σχεδιάζει να στήσει το υπουργείο Οικονομικών, καθώς οι όποιες προσπάθειες των ελεγκτικών μηχανισμών δεν αποδίδουν τα αναμενόμενα. Ως πρακτική απάντηση στη δέσμευση του πρωθυπουργού ότι η περαίωση φορολογικών εκκρεμοτήτων θα είναι και η τελευταία, το οικονομικό επιτελείο προωθεί «έξυπνη κάρτα» συναλλαγών αλλά και καταβολής μισθών ώστε ΦΠΑ και εισφορές να παρακρατούνται αυτόματα από τις τράπεζες και να αποδίδονται άμεσα στο κράτος. Η κατεύθυνση που έχει δώσει ο πρωθυπουργός είναι το νέο σύστημα να είναι «αντικειμενικό και αδιάβλητο, απλό και αποδοτικό». Πέντε φάκελοι βρίσκονται αυτή τη στιγμή σε φάση άμεσης υλοποίησης.

➤ Ο πρώτος μεγάλος πονοκέφαλος που είχαν να αντιμετωπίσουν τα στελέχη του οικονομικού επιτελείου λεγόταν ΦΠΑ. Χιλιάδες επιχειρήσεις και ελεύθεροι επαγγελματίες τον παρακρατούν, οι εφορίες αδυνατούν να τους ελέγξουν και αυτοί θησαυρίζουν σε βάρος του κοινωνικού συνόλου. Και όσοι είναι συνεπείς ταλαιπωρούνται είτε στις ουρές των εφοριών, είτε στις οθόνες των υπολογιστών τους, κρατώντας στα γραφεία τους μία απέραντη χαρτούρα τιμολογίων και αποδείξεων.

Η βασική ιδέα προβλέπει την προαιρετική έκδοση μιας κάρτας συναλλαγών, την οποία θα προμηθευτούν όσοι την επιθυμούν. Με αυτή θα μπορούν να πληρώνουν λογαριασμούς εστίασης, ένδυσης-υπόδησης και πάσης φύσεως υπηρεσιών. Για τους εμπόρους και τους ελεύθερους επαγγελματίες θα είναι υποχρεωτικό το άνοιγμα τραπεζικών λογαριασμών. Με κάθε πληρωμή ο λογαριασμός του εμπόρου ή του επαγγελματία θα πιστώνεται με το 77% της συναλλαγής και ο λογαριασμός του κράτους με το 23% του ΦΠΑ. Αν πρόκειται για αγαθά που υπάγονται στον ανώτατο συντελεστή και αντίστοιχα για αγαθά που υπάγονται σε διαφορετικούς συντελεστές.

Το σύστημα αυτό εξυπηρετεί και τις τράπεζες, ενισχύοντας τη

ρευστότητά τους και περιορίζοντας τις μικροαναλήψεις και μικροκαταθέσεις. Η προφανής αντένδειξη που έχει, έμπορος και καταναλωτής να τα βρίσκουν στα «μαύρα», ισχύει και σήμερα, οπότε δεν αποτελεί παράγοντα προς αξιολόγηση. Αντίθετα, το οικονομικό επιτελείο προβληματίζεται από τις πιθανές αντιδράσεις όσων θα μιλήσουν για ηλεκτρονικό φακέλωμα. Από την άλλη, οι οικονομίες κλίμακος που θα προκύψουν για εμπόρους και καταναλωτές καθιστούν το μέτρο ελκυστικό, τουλάχιστον για τη συντριπτική πλειονότητα των συναλλαγών που γίνονται πάνω από το τραπέζι.

Πρόκειται για μια εξέλιξη της κάρτας συναλλαγών για τις αποδείξεις, προκειμένου οι φορολογούμενοι να θεμελιώνουν δικαίωμα για το αφορολόγητο όριο. Με την κάρτα πληρωμών θα είναι σίγουροι ότι τα λεφτά τους θα καταλήγουν εκεί που πρέπει, χωρίς μεσάζοντες και προμήθειες, χωρίς

➤➤ Με τις κάρτες πληρωμών οι πολίτες θα είναι σίγουροι ότι τα λεφτά τους θα καταλήγουν εκεί που πρέπει, χωρίς μεσάζοντες και προμήθειες, χωρίς πολυέξοδους μηχανισμούς ελέγχου και καταστολής

πολυέξοδους μηχανισμούς ελέγχου και καταστολής.

➤ Ο δεύτερος πονοκέφαλος είχε να κάνει με τις εργοδοτικές εισφορές. Την παρακράτηση του φόρου μισθωτών υπηρεσιών ή του 20% του μπλοκ παροχής υπηρεσιών και τις υποχρεώσεις τους προς ασφαλιστικά ταμεία. Και αυτές οι

πληρωμές προτείνεται να γίνονται μέσω τραπεζών, ώστε και πάλι τα ποσά που δικαιούνται τα δημόσια ταμεία να εισπράττονται αυτόματα. Ο λογαριασμός του εργαζόμενου θα πιστώνεται από τον εργοδότη του με το σύνολο των αποδοχών, αλλά στη διάθεσή του θα είναι μόνο οι καθαρές. Οι υπόλοιπες θα

κατατίθενται αυτόματα σε εφορίες και ταμεία. Είναι προφανές ότι και αυτό το μέτρο επιφυλάσσει διακριτικό ρόλο για τις τράπεζες.

➤ Με την ίδια μέθοδο θα γίνεται και η παρακράτηση των φόρων υπέρ τρίτων, τουλάχιστον για όσο καιρό ακόμη αυτοί είναι αποδεκτοί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σταδιακή μείωση των συντελεστών φορολογίας

➤➤ Όσοι επιλέγουν τις πληρωμές μέσω τραπεζών δεν θα έχουν πλέον το άγχος της γραφειοκρατίας και του ελέγχου. Θα δημιουργούν αυτόματα δικαιώματα σε κρατικές παροχές και δυνατότητα ιδιωτικών αγορών

➤ Κίνητρα για να εμφανίζουν οι πολίτες τα πραγματικά τους εισοδήματα ➤ Σκέψεις και για ενδεχόμενο συμψηφισμού

Η αύξηση των φορολογικών εσόδων στην οποία εκτιμάται ότι θα οδηγήσει το νέο σύστημα θα επτρέψει και τη σταδιακή αποκλιμάκωση των φορολογικών συντελεστών της άμεσης φορολογίας. Και, ίσως, σε δεύτερο χρόνο και της έμμεσης φορολογίας. Στόχος είναι η Ελλάδα να γίνει ανταγωνιστική και να μπορεί να προσελκύσει επενδύσεις. «Με τις σημαντικές συνθήκες το 10% της φορολογίας των επιχειρήσεων στην Κύπρο μπορεί να μοιάζει άπαστο όνειρο, αλλά αν όλοι προσπαθήσουμε μπορεί κάποτε να ξυπνήσουμε και να είναι πραγματικότητα» δήλωσε στέλεχος του οικονομικού επιτελείου στην «Ημερησία του Σαββάτου».

➤ Με αυτή την αφετηρία το οικονομικό επιτελείο έρχεται αντιμέτωπο με τον τρίτο, αλλά όχι λιγότερο ισχυρό πονοκέφαλο, που έχει να κάνει με τη συνολική απόκρυψη εισοδημάτων. Σήμερα

οι κακές δημόσιες υπηρεσίες και η υψηλή φορολογία αποτελούν κίνητρα φοροδιαφυγής. Οι συνεργάτες του Γ. Παπανδρέου αντέστρεψαν τη διαπίστωση. Πιστεύουν ότι δημιουργώντας ατομικούς φορολογικούς και ασφαλιστικούς λογαριασμούς μέσα από την κάρτα του πολίτη, που θα διασφαλίζουν την πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, πρόνοιας και παιδείας, θα μπορέσουν να δημιουργήσουν κίνητρα για να εμφανίζουν οι πολίτες τα πραγματικά τους εισοδήματα. Και οι επιχειρηματίες, όμως, θα χίζον το πόθεν έσοχες για να αποκτούν περιουσιακά στοιχεία μεγάλης αξίας. Επιπλέον, θα αποκτούν αυτόματα πιστοποιητικά φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας, που τους χρειάζονται για τις συναλλαγές τους με το δημόσιο.

➤ Σε πρώτη φάση η κυβέρνηση μελετά τη μείωση των φορολογικών συντελεστών στα ακί-

νητα και τα αυτοκίνητα. Η υψηλή φορολογία στους δύο αυτούς κλάδους έχει καθλώσει τη δραστηριότητα με εξαιρετικά αρνητικό αντίκτυπο στα δημόσια ταμεία.

Μπορεί αρχικά το μέτρο να φαίνεται αντιφατικό με την αύξηση των αντικειμενικών αλλά δεν είναι. Γιατί ο στόχος είναι ένα πιο δίκαιο φορολογικό σύστημα που δεν θα φορολογεί πολύ τις μικρές αξίες, αλλά κλιμακωτά τις μικρές και τις μεγαλύτερες.

➤ Στο μικροσκόπιο του οικονομικού επιτελείου έχει μπει και το ενδεχόμενο συμψηφισμού οφειλών. Ιδιωτών προς το δημόσιο και του Δημοσίου προς ιδιώτες.

Όσοι επιλέγουν τις πληρωμές μέσω τραπεζών δεν θα έχουν πλέον το άγχος της γραφειοκρατίας και του ελέγχου. Θα δημιουργούν αυτόματα δικαιώματα σε κρατικές παροχές και δυνατότητα ιδιωτικών αγορών.